

YHTEENVETO ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA

Lempäälän kunta. Lausunnossa on otettu huomioon kaavoituspäällikön sisäinen lausunto ympäristöjaostolle ja lausunto on kunnan lausunnon liitteenä. Kun arviointiselostusta tarkasteltiin suhteessa Lempäälän kunnan arviointi- ohjelmasta 3.11.2014 antamaan lausuntoon, havaittiin hankesuunnitelmien muuttuneen tietyiltä osin. Arviointiohjelmaan verrattuna toiminta-ajaksi on määriteltä 7-22, joten meluvaikutuksia on arvioitu päiväarvojen perusteella (arviointiohjelmassa kuljetukset oli esitetty tehtäväksi maanantaista perjantaihin kello 5.30–22.30 välisenä aikana). Arviointiohjelmassa (kappale 3.3) on esitetty, että louhinta toteutetaan molempien ottoalueiden osalta vaiheittain siten, että ensin louhitaan tasoon+ 110 (N2000) ja myöhemmässä vaiheessa tasoon + 100. Arviointiselostuksessa Destia Oy:n nykyisen alueen ja Toivosen Oy:n uuden alueen osalta alimmaksi ottotasoksi on esitetty +110 (Destialla osittain tasoon +103), mikä ei tosin ole tuonut muutoksia esitettyihin kiviainesten kokonaisottomääriin eikä ottotason muutoksen syitä ole perusteltu.

Vaikutuksia on arvioitu pääosin kattavasti. Hankkeen vaikutuksia mm. maankäytön, liikenteen ja melun osalta ei ole kuitenkaan tietyiltä osin tarkasteltu riittävästi tai niiden arviointiin liittyy epävarmuuksia. Arviointiselostuksessa tuodaan esille, että vaihtoehto VEO aiheuttaa nykyisenä toimintana vähemmän negatiivisia vaikutuksia suhteessa vaihtoehtoon VE1. Lisäksi vaihtoehtoon VEO mukaisen nykyisen toiminnan loppuminen tuo positiivisia vaikutuksia mm. ihmisiin ja luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten osalta. Vaihtoehtoon VE1 osalta merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ei arvioinnissa todettu.

Hankevaihtoehtoon VE1 positiivisia vaikutuksia maankäyttöön on arvioitu lähinnä vireillä oleviin, vahvistamattomiin maankäyttösuunnitelmiin perustuen. Maakuntakaava on ehdotusvaiheessa ja Säijän osayleiskaava ei ole vielä edennyt luonnosvaiheeseen. Yleiskaavoituksessa voi maakuntakaavan keskeisten periaatteiden toteuttamiseksi nousta esille vaihtoehtoja. Yleiskaavassa maakuntakaavan ohjausta voidaan tarkentaa ja soveltaa kunnan paikallisten lähtökohtien ja tarpeiden pohjalta. Maakuntakaavaehdotuksen merkintä tkm (Teknisen huollon kehittämisen kohdealue, maanvastaanotto ja kierrätys) mahdollistaisi puhtaiden ylijäämämaiden sijoittamisen alueelle. Muun jätteen sijoittaminen alueelle vaatii yksityiskohtaisempia selvityksiä. Esim. kierrätykseen kelpaamattomien materiaalien loppusijoituksen ympäristövaikutuksia (pohjavesi, hulevedet) ja vaikutusten hallintamenetelmiä (materiaalien laadunvarmistus, sijoituspaikka ja erillään pito) tulisi selvittää tarkemmin. Maankäytön suunnittelun tilanteella (vireillä oleva, vahvistettu) on vaikutusta maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyn yhteydessä, mm. hakemuksista annettaviin lausuntoihin.

Arviointiselostuksen kappaleessa 18: "Vaihtoehtojen vertailu todetaan, että vaikutukset maankäyttöön, maisemaan ja kulttuuriympäristöön syntyvät alueen käyttämisestä kiviainestuotantoon, mikä estää alueen muun maankäytön hankkeiden koko elinkaaren aikana. Vaikutukset kohdistuvat hankealueeseen". Vaikutukset ulottuvat kuitenkin pelkkää hankealuetta laajemmin ja esimerkiksi hankkeen vaikutusalueelle ei voitaisi vireillä olevassa osayleiskaavatyössä ohjata ympäristövaikutusten (melu, pöly, värinä) kannalta herkkiä toimintoja. Arvioidun hankkeen osalta tulee varautua esitettyjä elinkaaria pitempään keston, sillä kokemukseen perustuen suunniteltua kiviainesmäärää ei ole useinkaan saatu louhittua tai jalostettua haettujen lupa-aikojen puitteissa.

Vastaavasti osayleiskaava- työssä tulee huomioitavaksi maakuntakaavaehdotuksen mukainen aluevarausmerkintä, sen vaikutusalue ja elinkaari. Vaihtoehdon VE1 mukainen Destia Oy:n pohjoiseen suuntautuva laajennus ei täysin sisälly maakuntakaavaehdotuksen mukaiselle aluevarausmerkinnälle EO/k (Kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue). Lempäälän kunnassa tehdyn paikkatietotarkastelun perusteella Destia Oy:n pohjoiseen suuntautuva laajennus sijaitsee osittain aluevarausmerkinnän EO/k ulkopuolella. Varausalueen ylitystä ei ole perusteltu YVA-selostuksessa.

Vaikka hankkeessa tuodaan esille positiivisena vaikutuksena se, että neitseellisen kiviaineksen käyttö vähenee kierrätyskiviaineksen myötä, ei hyödyt vielä näy tässä markkina- ja kilpailutilanteessa esim. kyseisen hankkeen osalta tai Lempäälän kunnan mittakaavassa. Lupahakemuksia kalliokiviaineksen ottamiseen jätetään ja on edelleen mahdollista jättää ns. koskemattomille alueille ja maakuntakaavaehdotuksessa kalliokiviaineksen ottotoimintaan varattujen alueiden ulkopuolelle. Vaihtoehdossa VE1 louhintaa ohjataan laajasti koskemattomille ja toisistaan irrallisille alueille. Eri yrittäjien hankkeet eivät välttämättä jatkossakaan huomio tai tukeudu toisiinsa ja jo olemassa olevaan louhosalueeseen.

Destia Oy:n ja Toivosen Sora Oy:n hankkeiden erillisyyks näkyy suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa siten, että kokonaisuutta ei ole huomioitu mm. alueen maankäytön näkökulmasta (hankkeiden aikaisen liikennöinnin toimivuus, alueen jälkikäyttö ja maisemakuva). Liikennöinnin / liittymien järjestämisestä Pirkkalantielta erillisille ottoalueille ei ole tarkasteltu tarkemmin. Kunnan saaman tiedon mukaan liikennöinti ottoalueille olisi suunniteltu tapahtuvaksi kahdesta erillisestä liittymästä. Tämä tuo haasteita liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden näkökulmasta. Vierekkäisten ottoalueiden väliin on esitetty jätettäväksi yhteensä 60 metrin ottamaton kaistale, jossa maan pinta on yli 10 metriä suunniteltuja ottotasoja (+110) korkeammalle. Tämä luo haasteita alueen kokonaisuuden hallinnassa mm. alueen jälkikäyttömahdollisuuksien ja maisemakuvan kannalta. Pirkkalantien liikenteen meluvaikutuksia on mallinnettu nykytilanteessa, mutta ei vaihtoehdon VE1 mukaisessa tilanteessa, jossa liikennemäärä lisääntyy (enimmillään 6,6 %). Lisäksi liikenteen melua on mallinnettu nopeudella 60 km/h, mikä ei vastaa nykyistä tai tulevaa, (ELV-keskuksen päätökseen perustuvaa) liikennenopeutta. Meluvaikutusten tarkastelu ei myöskään sisällä yhteismelumallinnusta tilanteesta, jossa Destia Oy:n ja Toivosen Sora Oy:n lisäksi myös lähin, n. 750 m etäisyydellä oleva luvitettu kalliokiviainesten ottoalue on samanaikaisesti toiminnassa.

Toimintojen osalta suunniteltu (16.6.–15.8) kesäaikainen tauko eniten melua aiheuttavien toimintojen osalta voisi olla pidempi, ottaen huomioon Mäyriän virkistysalueen käyttöajan 1.6.–30.9.

Arvioinnissa todetaan, että nykyisessä toiminnassa ei ole havaittu merkittäviä kallioperän heikkousvyöhykkeitä eikä yhteyttä pohjaveteen. Vaikutukset kalliopohjaveteen arvioidaan vähäisiksi ja laajempaa tutkimusta kalliopohjavesiesiintymien sijainnista tai koosta eikä esiintymien yhteyksistä ei katsota tarpeelliseksi tehdä. Lempäälän kunnan ympäristövalvontaan toimitetuissa lähimmän (n. 450 m etäisyydellä etelään sijaitsevan) porakaivon veden laadussa on ollut nouseva trendi mm. raudan, mangaanin, arseenin ja sähkönjohtavuuden osalta, mikä on herättänyt kysymyksen onko louhinnan myötä vesiä kuljettavia kalliorakoja avautunut lisää, jolloin liuenneiden aineiden pitoisuudet ovat nousseet vai selittykö asia luontaisella pohjaveden laadun vaihtelulla.

Vesistövaikutusten arvioinnissa todetaan, että Pyhäjärvi alapuolisena vesistönä omaa vähäisen herkkyyden mahdollisille muutoksille eli vesistön kyky sietää ihmistoiminnan muutoksia on hyvä. Arvioinnissa ei ole tarkemmin tarkasteltu lahdenpoukamaa, jonne hankealueen valumavedet lopulta laskevat Sulianojaa pitkin. On oletettavaa, että tämä varsin suljettu lahdenpoukama on herkempi mahdollisille muutoksille kuin Pyhäjärvi kokonaisuudessaan. Lahdenpoukaman rannalle sijoittuu asutusta. Lahdenpoukaman voisi sisällyttää suunniteltuihin vesistövaikutusten tarkkailupisteisiin. Ainakin lahdenpoukaman veden laadun ns. lähtötilanne tulisi tarkastella suhteessa suunniteltuihin uusiin ja laajennettaviin toimintoihin.

Lempäälän kunnan kaavoitusta on kuultu asian valmistelussa. Lempäälän kunnan kaavoituksen kommentit ilmenevät kokonaisuudessaan liitteestä 3.

Lempäälän kunta katsoo, että arviointiselostuksesta annettavassa yhteys- viranomaisen lausunnossa tulisi huomioida hankkeiden toteutettavuus lausunnossa ja sen liitteessä 3 esille tuoduista näkökulmista ja ohjata niiden perusteella edelleen mahdollista lupaprosesseihin liittyvää suunnittelua.

Liite 3(osa kaavoittajan lausunnosta

Nykyinen osayleiskaava

Alueella on voimassa Säijän-Nurmen-Kuokkalan-Hollonnokan oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Kaava on vahvistettu lääninhallituksessa 1.10.1993. Kaava on vanha eikä siihen liity erityisiä selvityksiä. Todennäköisesti kaavaan on laitettu vain tuleva ottoalue merkinnällä EO eli Maankamaran aineiden ottoalueeksi tarkoitettu alueen osa. Alue on tarkoitettu soranottoon, jonka päätyttyä alue on kunnostettava metsätaloustalouteen. Merkinnän koko on n. 5,1 ha ja nykyisen ottoalueen ollessa arviointiohjelman mukaan n. 14,5 ha on kaavamerkinnän alue jäänyt jo aikaisemmin pieneksi. Ottoalueesta ei mainita mitään osayleiskaavan selostuksessa. Kaavaan liittyvässä muistiossa 28.10.1992 ympäristövaikutusten tarkastelu aihepiireittäin todetaan seuraavaa: "Maa-ainesten ottoalueeksi on merkattu ainoastaan Pirkkalaan johtavan maantien varressa oleva Pitkäkallion alue. Alueelta on tapahtunut kiviainesten otto 1980-luvulla. Aluetta koskee maa-aineslailla laadittu suunnitelma." Ottoalue merkinnän ulkopuolella kaavamerkintä on M-1 eli maa- ja metsätaloustaloutta koskeva alue, jonka kaavamääräyksessä annetaan määräyksiä vain alueen rakentamiseen. Alueella on sallittu maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen ja haja-asutus edellytyksillä. Kaavaa laatiessa ei ole siis ajateltu / ennakoitu ottamistoiminnan laajentumista ollenkaan M-1 alueelle. Aiotulla ottoalueella kulkee ohjeellinen ulkoilu- ja retkeilyreitti vähäisessä määrin.

Nykyisen osayleiskaavan mukaisuus

Kaavoitusinsinööri on 18.6.2007 lausunut alueen ympäristöluvan muutoksesta seuraavaa, mikä pitää edelleen paikkansa. "Yleiskaavoissa on käytössä seitsemän erityisalueen käyttötarkoituksimerkintää, jotka ovat yhdyskuntateknisen huollon alue (ET), energiahuollon alue (EN), jätteenkäsittelyalue (EJ), maa-ainesten ottoalue (EO), kaivosalue (EK), ampumarata-alue (EA) ja puolustusvoimien alue (EP). Nyt kyseessä oleva alue on merkitty yleiskaavaan ottoalueeksi (EO) alueen kallioainesesiintymän johdosta. Ottotoimintaan kytköksissä oleva toiminta (esim. asfaltin valmistus ja jäteasfaltin hyödyntäminen) on ollut perusteltua alueella. Se, että alueelle oltaisiin nyt tuomassa betoni- ja tiilijätettä käsiteltäväksi, on kaavan käyttötarkoituksimerkintä huomioiden sellaista toimintaa, jolle lupaa ei tulisi myöntää ja joka edellyttäisi jätteenkäsittelyaluemerkinnän (EJ) yleiskaavaan."

Tuleva osayleiskaava. Alue kuuluu kokonaisuudessaan tekeillä olevan Säijän osayleiskaavan alueeseen ja se tulee olemaan suuri vaikuttava tekijä osayleiskaavan laadinnassa alueella. Maanoton aikajänne on suurin piirtein sama kuin uuden osayleiskaavan tai pidempi. Hankkeen eteneminen vaatisi osayleiskaavan muuttamista, mikä on todettu YVA-arviointiselostuksessa.

Nykyinen maakuntakaava. Alueella ei ole aluevarauksia.

Maakuntakaava 2040 ehdotus (lausuntovaihe)

EO/k eli Kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue. Alueen koko on ollut ja on mittava. Nyt otettu ja haettava alue on vain pieni osa koko aluevarauksesta. Alueen rajausta on muutettu ja koko on hieman pienentynyt. Merkinän Pirkkalantien kohta on pysynyt samana. Alueen koko on merkinän ulkoreunaa kiertäen 183 ha. Nyt rajausta kiertää Piiskonvuoren alueen.

Uutena merkintänä ehdotukseen on lisätty tkm eli Teknisen huollon kehittämisen kohde-alue, maanvastaanotto ja kierrätys. Kohdemerkinnällä osoitetaan alueet, joilla tulee varautua seudulliseen maa-ainesten ja uusiokäyttöön soveltuvien jätteiden käsittelyyn. Alueelle voidaan sijoittaa puhtaita ylijäämämaita. Muun jätteen sijoittaminen alueelle vaatii yksityiskohtaisempia selvityksiä.

YVA maakuntakaavaehdotuksessa. Aluetta ei ole sijoitettu maakuntakaava 2040 luonnoskarttaan (kuva 29). Nykyiseen maakuntakaavaehdotukseen ei ole laitettu merkintää asfaltti-, betoni- ja tiilijätteen läjittämiseksi (merkintä EJ). Koska YVA-selostuksen kartoista on jätetty kiinteistörajat pois alueen kohdistaminen on vaikeaa. Liitteenä on kartta, johon alue on kohdistettu nykyisiin rajoihin ja maakuntakaavaehdotukseen. Kartasta voidaan todeta, että alue sijoittuu rajauksen ulkopuolelle Destian alueen pohjoisen/luode osalta. Maakuntakaavan ottoalueet perustuvat aikaisempiin POSKI -hankkeen selvityksiin. YVA -selvityksessä ei ole perusteltu ollenkaan varausalueen ylitystä.

YVA-selostuksen vaikutusten arviointia.

Pirkkalantie on luokiteltu kunnassa vaaralliseksi tieksi (koulumatkat). Tiessä on osin jyrkät luiskat ja tien valkoisen reunaviivan jälkeen ei ole oikeastaan ollenkaan asfaltti- eikä sorapiennarta. Säijän koulun kohdalla ei ole kevyenliikenteen väylää. Kevyenliikenteen väylä loppuu Vanhan Rantatien risteykseen. Etäisyys siitä nykyiseen ottoalueen liittymään on 1,7 km ja siitä Säijän koulun liittymään 2,2 km. Tien nopeusrajoituksia on paikka paikoin jouduttu jo alentamaan. Hanke voimistaa tarvetta kevyenliikenteen väylän saamiseksi ainakin Vanhan rantatien risteyksestä Säijän koulun alueelle. Kevyenliikenteenväylän alueella Pirkkalantien vieressä on lisäksi Nurmen ja Kuokkalan kyläkoulut ja päiväkotit.

ELY-keskus on 13.4.2016 tehnyt päätöksen molempiin suuntiin 12 km matkalta nopeusrajoitusten alentamisen 80 km/h:sta 70 km/h:iin.

Selostuksessa on kerrottu liikenteellisistä vaikutuksista hyvin laajasti. Kuitenkaan maanoton välittömiä suoria vaikutuksia (sisäinen liikenne ja liittyminen maantiehen) ei ole selvitetty ollenkaan! Ottotoimijat eivät kuitenkaan rahoita liikenteellisiä parannuksia alueen ulkopuolella, joten näihin aivan välittömiin vaikutuksiin pitäisi ensisijassa keskittyä. Ottoalueen liittyminen maantiehen tulee suunnitella niin, että liittymässä tai tulevaisuudessa ilmeisesti kahdessa käytössä olevassa liittymässä, ei tilanne pahene nykyisestä. Hyvä vaihtoehto on esim. ottoalueen kohdalle tehtävä levennys ja liikenteen kääntymisen kanavointi

niin etteivät kääntyvät rekat aiheuta ylimääräisiä vaaratilanteita maantiellä. Jo nykyisen liikenteen johdosta alueen nopeudet on laskettu/tullaan laskemaan 70 km/h. Hankkeiden toimijoiden tulee sopia yhdessä ELY-keskuksen kanssa liittymäjärjestelyjen parantamisesta ko. kohdassa.

Hankkeen meluvaikutusalue tulee vuosikymmeniksi eteenpäin estämään lähialueen mahdollisen hajarakentamisen. Hankkeella on tätä kautta myös vaikutuksia esim. vesihuollon laajentamiseen ja osayleiskaavan muihin merkintöihin. YVA-selvitykseen kuuluu erillinen meluselvitys, johon on otettu 4 eri vaihetta melujen arvioimiseksi. Meluselvityksestä voi todeta mm. seuraavia puutteita.

- 1.Portaankorvan asutusta ajatellen meluisin tilanne on todennäköisesti, kun kiviaineista otetaan maantien vierestä pohjoisimmasta kohdasta. Maan pinta kohtaa tällä kohtaa ottotason eikä meluestettä luontaisesti tule.
- 2.Meluvyöhykealueen muoto on etelään ja pohjoiseen melkein samanlainen vaikka etelässä on korkea louhintaseinä. Miten voi olla?
- 3.Käytetty maastomalli vaikuttaa huomattavasti melumalliin. Maastomalli on muodostettu Maanmittauslaitoksen 2 m korkeusmallin ja numeerisen maastotietokanta-aineiston perusteella. Miksi? Vaikka Sito (melumallinnuksen tekijä) on tehnyt kuntaan hiljattain tarkat 1 metrin käyrät ja ne olisivat olleet käytettävissä! Melumallin tarkkuustaso olisi silloin ollut paljon parempi ja totuudellisempi.
- 4.Melukarttojen esitystarkkuus on huono niin digitaalisessa aineistossa kuin raportissa. Lisäksi niitä on mahdoton helposti kohdistaa (puuttuu mm. ottoalueen ja kiinteistöjen rajat).
5. Miksi liikennemelut on tutkittu 60 km/h nopeuksilla? Alueen nykyinen liikennöintinopeus on 80 km/h ja pian 70 km/h.

YVA-selvitykseen kuuluu erillinen hulevesiselvitys. Selvityksessä on kerrottu monia teknisiä asioita. Selvityksen kartat ovat puutteelliset eikä selvitettyä asiaa pysty aina kohdistamaan paikkaan. Selvityksestä puuttuu kokonaan kunnollinen kartta tulevasta tilanteesta. Selvitys ja YVA-selostus ovat osin ristiriidassa. YVA-selostuksessa asiaa on selostettu ymmärrettävämmiin ja hieman paremmilla kartoilla (molemmat ottoalueet). Onko epäselvästi esitetty maanoton jälkeinen hulevesitilanne ja alueen "ennallistaminen" ympäristöllisesti hyvä ratkaisu? Alueelle jää lopuksi pohjavesiallas/painannesäiliöitä louhitun alueen pohjalle, josta ylimenevä vesi virtaa pois tietyistä kohdasta. Onko tämä ympäristöllisesti hyvä ratkaisu, jos alueelle aiotaan läjittää betoni, tiili ja asfalttijätettä? Selvitykseen ei kuulu ollenkaan Toivosen Soran alue, joka muuttaa tilannetta. Tulee myös ottaa huomioon, että ottotoiminta laajenee haetun alueen takamaastoon vielä useiksi vuosikymmeniksi. Näiltäkin alueilta mahdollisesti osa hulevesistä tullaan johtamaan tämän alueen kautta. Antaako Ely laskea suurimman osan hulevesistä maantien ojaan? (Suunnittelutarveratkaisulausuntojen mukaan omakotitalon omistajatkaan eivät saa johtaa hulevesiään maantien kuivatusojitukseen)

Huomioita purkubetoni- asfaltti- ja tiilijätteen läjityksestä. Selostuksessa ei ole erikseen varsinaisesti selvitetty epäpuhtaiden aineiden läjityksen ympäristövaikutuksia/vaihtoehtoja. Tulevan maankäytön ja ympäristönkin kannalta olisi varmasti hyvä, jos epäpuhtaat aineet läjitettäisiin tiettyyn paikkaan eikä niitä sekoitettaisi puhtaanmaan joukkoon niin kuin nyt on esitetty. Näin paikka olisi tiedossa tulevaisuutta ajatellen. Selostus ei siis vastaa mihin paikkaan ja syvyyteen ko jätteet tulisi ympäristön kannalta sijoittaa? Alue jätteen sijoittamiseen voi sinänsä olla sopiva.

Ottoalue ei ole maisemallisesti (enää) erityinen ja laajennusalueet ovat normaalia kallioista

metsämaata. Lähialueella sijaitsee kolme tärkeää maisemallista elementtiä. Portaankorvan maalaismaisema, Portaankorvan kallionpyylä ja Piiskonvuoren alue (kalliorinne ja maisema), jota käytetään mm. retkeilyyn (jokamiesoikeuskäyttö). Piiskonvuoren huipulta on näkymä Kirkkojärvelle, Toutoseen ja muihinkin suuntiin. Nykyinen hanke ei vaikuta haitallisesti maisemallisiin elementteihin, jos ne on otettu suunnittelussa ja jälkihoidossa huomioon. Myös alueen metsätalous- ja retkeilykäyttö lienee mahdollista tulevaisuudessa, mikäli alueen hulevedet saadaan johdettua järkevästi alueelta pois eikä alue jää kosteikoksi. YVA:ssa ei ole esitetty 60 metrin välikaistan louhimista. Lienee kuitenkin selvää, että alue tullaan jatkossa louhimaan.

Pirkkalan kunta, ympäristölautakunta. Destian ja Toivosen Soran suunniteltujen hankkeiden Pirkkalaan kohdistuvat vaikutukset ovat melko vähäisiä ja aiheutuvat lähinnä liikenteestä. Liikennevaikutukset on arvioitu riittävällä tarkkuudella suunnitellulta louhosalueelta pohjoiseen kulkevalla reitillä Tampereen läntiselle kehätielle asti. Pirkkalan ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa liikennearvioinnista eikä muutenkaan YVA-selostuksesta.

Pirkkalan kunta ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö/Pirteva

YVA-selostuksessa on tuotu esille vain nämä kaksi vaihtoehtoa VE 0 ja VE 1. Selostuksen sisältö on riittävän kattava ja sisältää peruselementit terveyshaitan arvioimiseksi. Arviointia vaikeuttaa epätietoisuus kahden eri louhintayrittäjän yhtäaikaisten toiminta-ajojen. Terveydensuojeluviranomainen käsittelee asiaa tarkemmin, jos hankkeista jätetään ympäristölupahakemukset. Terveydelliseltä kannalta VE 0 sisältää vähemmän terveydellisiä riskejä ja johtaa toiminnan loppumiseen 30.5.2022, kun maa-aineslupapäätöksen voimassaoloaika päättyy. Terveydensuojeluviranomaisen kannalta tämä vaihtoehto on ensisijainen, kun nykyisen ympäristöluvan ehtoja huolellisesti noudatetaan.

VE 1 tulisi terveydensuojeluviranomaisen mielestä toteuttaa vain, jos Pirkkalantien kevyen liikenteen turvallisuutta parannetaan merkittävästi erityisesti Säijän koulun kohdalla. Turvallisuutta voidaan parantaa monin tavoin mutta pysyvän ratkaisun tuo erillisen kevyenliikenteen väylän rakentaminen. Asia ei ole YVA-selostuksen hankkeesta vastaavien ratkaisutavissa mutta on syytä ottaa esille, koska sillä on suuri merkitys hankkeen sosiaalisen toteutuskelpoisuuden kannalta. Alueen asukkaiden huoli lisääntyvän rekkaliikenteen aiheuttamasta turvallisuusriskistä on perusteltu. Pirkkalantie on kapea ja mutkainen eikä siinä pääsääntöisesti ole käyttökelpoista piennarta lainkaan.

Destia Oy:n laajennushankkeen arvioitu elinkaari on 20–30 vuotta ja vastaavasti Toivosen Sora Oy:n 10–15 vuotta. Kyse on siis varsin pitkäaikaisista hankkeista. Terveydelliseltä kannalta pitkään jatkuvat altistus kuten melu ja pöly, on haitallista, vaikka ohjearvojen ylitykset olisivatkin vähäisiä. Ympäristölupapäätöksissä tulisi käyttää BAT-periaatetta melun ja pölyn torjunnassa. Meluntorjunnan osalta on päästävä varmuudella ohjearvoihin LAeq 55/45 dB klo 7 - 22 ja pyrkiä selvästi ohjearvoja parempaan lopputulokseen.

Pölyhaittojen vähentämiseksi on käytettävä koteloituja murskaimia/kuljettimia. Kastelun on oltava pääsääntö eikä poikkeus. Pöly leviää helposti pohjoisen suuntaan jossa hankealueen ja asutuksen välissä on avoin peltoaukea. Tuulen suunnan havainnointiin pitää olla esim. lipputanko ja tuulipussi. Kastelua on tehtävä aina, kun tuulee asutukseen päin. Louhintajänteiden ja murskaustauoksi on esitetty 16.6. - 15.8. Kuorma- ja kuljetus ovat kuitenkin vilkkaillaan kesällä ja rekat levittävät pölyä Pirkkalantien varrella oleville asuinkiinteistöille. Kuormaustilanteessa on varastokasoja ja kuormia myös kasteltava pölyhaitan vähentämiseksi.

Lähialueen talousvesikaivojen veden laadussa on YVA-selostuksen perusteella runsaasti ongelmia ja suurimmassa osassa tarvitaan suodatusta jo nykytilanteessa. Tutkituista seitsemästä porakaivosta on viisi juomakelvotonta ilman suodatusta mm. korkeiden arseenipitoisuuksien takia. Vaihtoehdon VE 1 toteutuessa on talousvesikaivojen veden laatua seurattava ainakin 500 m etäisyydellä hankealueen rajasta olevissa kaivoissa. Destia Oy:n tarkkailukaivon (porakaivo K562) veden laadun muutosten perusteella voi sanoa, että louhinta ei ainakaan paranna porakaivojen veden laatua.

Valkeakosken kaupunki. Ympäristönsuojelu esittää, ettei Valkeakosken kaupunki anna lausuntoa Destia Oy:n ja Toivosen Sora Oy:n Lempäälän Pitkäkallion kiviaineksen otto ja kierrätyskiviaineksen käsittely sekä maankaatopaikka -hankkeiden yhteisestä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Tampereen kaupunki, Kaupunkiympäristön kehittäminen.

Tampereen kaupungin Maankäytön suunnittelu ei anna lausuntoa asiassa.

Pohjois-Savon ELY-keskus, kalatalousyksikkö. Destia Oy ja Toivosen Sora Oy ovat laatineet YVA-lain mukaisen arviointiselostuksen, joka koskee Lempäälän Pitkäkallion kiviaineksenottoa, kiviaineksen käsittelyä ja alueelle rakennettavaa maankaatopaikkaa. Selostuksen mukaan Pitkäkallion hankkeista ei aiheudu suoraa kuormitusta vesistöön, vaan mahdolliset lähivesistöjen tilaan vaikuttavat muutokset syntyvät hulevesistä ja niiden muuttuvien virtaamien kautta. Louhosalueen hulevedet voivat sisältää ravinteita tai aineita, jotka saattavat aiheuttaa vähäisiä muutoksia läheisissä pintavesissä. Pääasiallinen vaikutus pintavesiin muodostuu louhinnan ja eroosion aiheuttamasta kiintoainekuormituksesta ja louhinnanräjähdelaideinejäämien tyyppiyhdistepäästöistä.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö katsoo, että arviointiselostuksesta saa riittävän tarkan kuvan hankkeesta ja sen vaikutuksista vedenlaatuun ja vesistöön. Selostuksessa ei tarkastella vaikutuksia kalastoon ilmeisesti hankkeen arvioidun vähäisen vesistövaikutuksen vuoksi. Hankkeen lupahakemuksen yhteydessä on syytä selvittää Sullanlammen kautta Pyhäjärveen laskevan valtaojan ja Pyhäjärvestä sen laskukohdan merkitys kalastolle.

Kalatalousyksikkö pitää tärkeänä, että hankealueella varaudutaan hulevesien käsittelyyn riittävän tilavilla laskeutusaltailla ja muilla vedenkäsittelymenetelmillä, jotta vesistövaikutukset jäivät mahdollisimman vähäisiksi.

Pirkanmaan liitto, maakuntahallitus. Suunnittelualueelle ei ole osoitettu Pirkanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa aluevarauksia. Pirkanmaalla on käynnissä kokonaismaakuntakaavan laadinta. Kyseinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 tulee lainvoiman saatuaan korvaamaan nykyisin voimassa olevat maakuntakaavat. Kyseisessä kaavassa kuvataan ajankohtaisin näkemys maakunnan alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 on suunniteltu myös maakunnan kiviaineshuoltoa. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa (maakuntahallitus 14.3.2016) Pitkäkallion alue on pääkäyttötarkoitukseltaan maaseutualuetta: Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Alueelle on osoitettu lisäksi kiviaineshuollon kannalta tärkeän alueen (EO/k) merkintä. Luonnosvaiheen jälkeen Pitkäkallion EO/k -alueen rajausta on kaavaehdotukseen hie-
man supistettu Piiskonvuoren luontokohteen suuntaan. Lisäksi merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä on täydennetty seuraavan sisältöiseksi.

EO/k. Kiviaineshuollon kannalta tärkeä alue. Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä, tutkittuja maaperän tai kallioperän kiviain-
esvaroja. Alueiden rajaukset ovat yleispiirteisiä, ja ne tarkentuvat arvioitaessa ottamis-
edellytyksiä maa-aineslain edellyttämällä tavalla. Suunnittelumääräys: Alueiden maan-
käyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota kiviainesten ottamisedellytysten säilymi-
seen. Kiviainesten ottamista suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon alu-
een ympäröivien alueiden maankäytön kanssa. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnitte-
lussa on otettava huomioon toiminnan liikenteelliset vaikutukset ja vaikutukset lähiasutuk-
seen. Seuraavilla alueilla tulee huolehtia siitä, että lähellä sijaitseviin suojelualueisiin ei
kohdistu merkittävää meluhaittaa: Lempäälän Mäyhäjärven koillispuolinen alue, Oriveden
Perkuuvuori-Virkäjärvenvuori, Punkalaitumen Hankuri /Rajamäki, Valkeakosken Rit-
vala/Jutila, Vesilahden Linnamaa/Mustikkavuori sekä Tampereen Teiskon lentokentän itä-
puolinen aluejälkikäyttö. Toiminnan loputtua alueiden jälkikäyttö tulee sovittaa yhteen.
Merkintään sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamis-
rajoitus.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kiviaineshuollon alueiden rajaukset ovat yleispiirteisiä
ja ne tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Mm. riittävä välimatka
asutukseen tulee arvioitavaksi tarkemmin hankesuunnittelun yhteydessä tehtävien selvitys-
ten perusteella. Tähän Pitkäkallion ympäristövaikutusten arvioinnin on katsottava antavan
hyvän lähtökohdan.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, etteivät Pitkäkallion hankkeet varsi-
naisesti aiheuta uusia liikenneturvallisuutta heikentäviä vaikutuksia. Selvityksessä kuiten-
kin todetaan raskaan liikenteen nostavan keskeisten kuljetusreittien liikennemäärää 3,1 -
6,6 %. Lisäksi esimerkiksi Säijän koulun kohdalla raskaan liikenteen osuus liikennemää-
rasta nousee 5,7 %:sta yli 12 %:iin. Sekä liikennemäärän kasvu että raskaan liikenteen
osuuden kasvu heikentävät liikenneturvallisuutta. Selvitys antaa ymmärtää, että kyseessä
on vain koetun turvallisuuden laskeminen. Kuitenkin tilastollisesti liikennemäärän ja ras-
kaan liikenteen kasvun on osoitettu heikentävän liikenneturvallisuutta. Kyseisillä tieosuuk-
silla vaikutus jäänee kohtalaiseksi ja on siten hyväksyttävissä. Ei kuitenkaan voida todeta,
ettei turvallisuusvaikutuksia syntyisi lainkaan. Raskaan liikenteen määrän kasvu voi vai-
kuttaa liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden tarpeellisuuteen tulevaisuudessa
erityisesti koulujen kohdalla.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa on arvioitavana olevalle hankealueelle
lisätty maanvastaanottoa ja kierrätystä koskeva teknisen huollon kehittämisen kohdealu-
een merkintä (tkm). Merkintä perustuu kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen ja alu-
eesta tehtyyn karkeaan arviointiin. Maanvastaanotto- ja kierrätystoiminnan huomioon otta-
misen ja merkitsemistävän muutostarpeet maakuntakaavassa arvioidaan yhteysviranomai-
sen lausunnon sekä maakuntakaavaehdotuksesta saatavien viranomaislausuntojen perus-
teella. Merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys ovat kaavaehdotuksessa (16.3.2016) seu-
raavan sisältöiset:

tkm, teknisen huollon kehittämisen kohdealue, maanvastaanotto ja kierrätys. Kohdemerkinnällä osoitetaan alueet, joilla tulee varautua seudulliseen maa-ainesten ja uusiokäyttöön soveltuvien jätteiden käsittelyyn. Alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on turvattava riittävä suoja-alue ympäristöhaittojen vähentämiseksi Alueilla, joilla on maakunnan kiviaineshuollon kannalta merkittäviä kiviainesvaroja, on ensisijaisesti turvattava edellytykset ottamistoimintaan. Myös maanvastaanotto- ja kierrätystoiminnan osalta laaditun ympäristövaikutusten arvioinnin on katsottava antavan hyvän pohjan määrittää riittävät suoja-alueet ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Pirkanmaan POSKI-hankkeen (2012–2015) yhteydessä nousi esille tarve selvittää jatkossa kiviainesten louhinnan ulottamista ympäröivän maantason alapuolelle kalliokiviainesten ottamiskohteissa erityisesti Tampereen kaupunkiseudulla. Tämä vähentäisi tarvetta avata uusia ottamiskohteita ja näin kokonaisuusvaikutukset ympäristöön vähenisivät ja kohdistuisivat harvempiin kohteisiin. Tämän mahdollisuuden käyttäminen esimerkiksi Pitkäkallion kohteessa edellyttäisi kuitenkin laajempia maankäytöllisiä tarkasteluita, joissa arvioitaisiin alueen jälkikäytön vaihtoehtoja suhteessa muuhun maankäyttöön ja sen kehittämistarpeisiin.

Em. perusteella YVA-selostuksen kappaleen 3.3 Hankesuunnitelmat kohtaan olisi kaivannut kuvausta mm. siitä, miten alin ottamistaso on hankkeissa määriteltä. Kyseisen kappaleen leikkauskuvat ovat tältä osin epäselviä ja lisäksi kokonaisuutta ajatellen liian suppea-alaisia. Niistä ei voi päätellä miten alin suunniteltu ottotaso sijoittuu suhteessa laajemman ympäristön maanpinnan tasoihin ja mikä on lopputilanne täyttöjen ja jälkihoitotoimien jälkeen.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa muita ympäristön maankäyttömerkintöjä ovat: kylä (a); Säijän ja Nurmin kylät, voimalinjan yhteystarve (z); Melo- Lemppälä pohjoinen- Rautasama (110 kV), retkeily- ja ulkoilualue; Mäyriä, valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Mav); Vesilahden kulttuurimaisema maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema; Aimalan-Nurmen kulttuurimaisema

Kyläalueiden asutus sekä Mäyriän retkeily- ja ulkoilualue on otettu huomioon arvioinnissa. Arvioinnissa on todettu, että suunnittelualue tai sen lähiympäristöt eivät kuulu maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Vesilahden valtakunnallisesti arvokas maisema-alue rajoittuu uusimman, vuonna 2013 valmistuneen maisema-alueinventoinnin mukaan Vanhaan Rantatiehen, joka on n. yhden kilometrin päässä suunnittelualueesta. Hankesuunnitelmasta on kuitenkin pääteltävissä, että ottamisalueen täyttää ei ole tarkoitus ulottaa ympäröivän maantason yläpuolelle eikä täytöstä näin ollen aiheudu maisemaan uutta elementtiä eikä myöskään kielteisiä vaikutuksia arvokkaalle maisema- alueelle.

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksesta kuullaan 4.4.–6.5.2016 välisenä aikana viranomaisia, jonka jälkeen kaavaa voidaan tarvittaessa vielä tarkentaa, ennen sen asettamista julkisesti nähtäville syksyllä 2016. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on tarkoitus valmistella maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi keväällä 2017.

Maakuntakaavatilanne sekä Pirkanmaan POSKI-hankkeen tulokset on otettu kiittävästi huomioon YVA-selostuksessa. Lisäksi voidaan todeta, että laadittu ympäristövaikutusten arviointi antaa kattavan kuvan hankkeiden merkittävimmistä ympäristövaikutuksista.

Pirkanmaan liitto toteaa, että ympäristövaikutusten arviointi antaa pääpiirteissään kattavan kuvan hankkeiden merkittävimmistä vaikutuksista sekä tarvittavista kielteisten vaikutusten ehkäisemis- ja lievennystoimista. Kiljauksia vaikutuksista liikenneturvallisuuteen voisi kuitenkin täsmentää, sillä kohonneella liikennemäärällä ja raskaan liikenteen osuuden merkittävällä kasvulla voidaan olettaa olevan haitallisia vaikutuksia. Vaikutus lienee hyväksyttävissä, mutta se olisi silti tarpeen avoimesti todeta.

Pirkanmaan liitto katsoo, että selostusta olisi hyvä myös täydentää alimpien ottotasojen ja toiminnan jälkeisen tilanteen osalta suhteessa ympäristön maanpinnan tasoihin. Alueen jälkihoidossa tulee tavoitteena olla alueen sovittaminen ympäristön maankäyttöön siten, että alueelle ei jää vaarallisia tai liikkumista estäviä kohtia. Samassa yhteydessä tulisi selostuksessa esittää Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 päivittynt sisältö.

Pirkanmaan liitolla ei ole arviointiin muuta huomautettavaa. Valmisteltavana olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ollaan varautumassa kiviainesten ottamistoiminnan laajenemiseen sekä maanvastaanotto- ja kierrätystoimintaan kyseisellä Pitkäkallion alueella. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa (14.3.2016) alue on osoitettu kivihuollon kannalta tärkeäksi alueeksi, EO/k. Maakuntakaavan luonteen kuuluu yleispiirteisyys ja merkinnät tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Näin myös tässä tapauksessa, kiviainesten ottamistoiminnan ja siihen liittyvän muun toiminnan vaikutuksia arvioidaan mm. suhteessa asutukseen ja tämän perusteella määritellään toiminnan fyysiset rajat ja reunaehdot. Pitkäkallion kohteessa ympäristövaikutusten arviointi antaa tähän hyvän pohjan.

Pirkanmaan liitto pitää hyvänä periaatteena sitä, että olemassa olevat kalliokiviainesten ottamisalueet hyödynnetään mahdollisimman kattavasti. Tämä vähentäisi tarvetta avata uusia ottamiskohteita ja näin kokonaisuusvaikutukset ympäristöön vähenisivät ja kohdistuisivat harvempiin kohteisiin. Näin ollen liitto pitää Pitkäkallion hankkeita perusteltuina.

Tampereen kaupunkiseudulla on tarvetta uusille maanvastaanottoon ja kierrätykseen varattaville alueille. Pirkanmaan liitossa vuosina 2012 - 2015 toteutetussa Pirkanmaan POSKI-hankkeessa selvitettiin luonnonmateriaaleja korvaavien uusiomateriaalien käyttöä Pirkanmaalla ja todettiin, että uusiomateriaalien käyttö ei ole vielä kovin laajaa. Ensimmäinen askel uusiomateriaalien käytön edistämiseksi on toimintaa soveltuvien alueiden osoittaminen. Pirkanmaan liitto pyrkii omalta osaltaan edistämään uusiomateriaalien käyttöä mm. osoittamalla tähän soveltuvia alueita Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040. Pirkanmaan liitto pitää hyvänä sitä, että Pitkäkallion hankkeisiin sisältyy myös kierrätysmateriaalien jalostustoimintaa.

Pirkanmaan ELY-keskuksen infra- ja liikenne -vastuualue

YVA-selostuksessa oli Pirkanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen näkemyksen mukaan arvioitu riittävällä kattavuudella hankkeen liikenteelliset vaikutukset sekä hankkeen aiheuttaman liikenteen aiheuttamat ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset. Myös vaikutuksiin vaikuttavat epävarmuustekijät on huomioitu riittävällä tasolla.

Liikennevastuualue tiedostaa, että turvallisuuden tunne ko. tiejaksolla on heikko ja heikenee entisestään maa-ainesten oton laajentuessa ja raskaan liikenteen lisääntyessä. Henkilövahinkoon johtaneita (Heva) -onnettomuuksia ei rekisterien mukaan ole tällä jaksolla v. 2010-2014 välillä tapahtunut, mutta asukkaat kertovat läheltä piti -tilanteista. Tämä on myös selostuksessa huomioitu. On kuitenkin äärimmäisen hankalaa arvioida arvioitavan hankkeen vaikutuksia liikenneturvallisuuden heikkenemisen näkökulmasta nykytilanteeseen verrattuna.

ELY-keskuksen liikennevastuualueen mahdollisuudet osallistua maankäytön kasvusta johtuvien (maa-ainesten otto, asutuksen laajentuminen haja-asutusalueelle) liikenneverkoston parantamistarpeisiin on ELY-keskuksen nykyrahoituksella käytännössä mahdotonta. Pääsääntöisesti näiden hankkeiden toteuttamisvastuu on kunnilla tai muilla tahoilla.

Maantien 3003 nopeusrajoitusta tällä alueella on keväällä 2016 alennettu yleisrajoituksesta 80 km/h 70 km:iin. Nopeusrajoituksen alentaminen tätä alemmaksi ei liikenneympäristö huomioiden ole realistinen ja riittävällä tavalla todellisia vaikutuksia tuottava toimenpide. Säijän koulun kohdalla nopeusrajoitus on 60 km/h ja koulukuljetuksille on järjestetty saattoliikennealue. Koska tilanne on kokonaisuutena erittäin haastava, liikennevastuualue haluaa korostaa maa-aineksen kuljettajien vastuuta turvallisen liikkumisen varmistamiseksi. Myös koulujen ja kotien toivotaan varmistavan omalta osaltaan turvallisen liikkumisen työkalut (liikennekäyttäytyminen, turva- ja varoitusvälineet). Selostuksessa esitetyt vaihtoehtoiset reitit on myös syytä huomioida riittävällä kattavuudella turvallisen liikkumisen varmistamiseksi.

YHTEENVETO ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUISTA MIELIPITEISTÄ

Mielipide A. Mielipide koskien Pitkäkalliolta Puntalaan laskevien hulevesien vaikutuksesta alueen kalastoon ja kalastajan ammatinharjoittamismahdollisuuksiin.

Pitkäkalliolle Lempäälään ollaan laajentamassa kivenottamoa. Tällaisella toiminnalla on suoria vaikutuksia alueen vesieliöstöön. Ojat ja purot johon hulevedet on ilmeisesti tarkoitettu suurimmaksi osaksi johtaa, tarjoaa monille vesieliöille lisääntymis-, poikastuotanto- ja ruokailualueen.

Alueen kaikki purot johtavat samaiseen lahtialueeseen joka taas toimii Mateen, Kuoreen, Kuhan, Hauen, Ahvenen, Toutaimen ja lukuisten särki/karppikalojen lisääntymisalueena. Alueella on tavattu ainakin 30 kalalajia. Alueella toimii 2 ensimmäisen luokan kaupallista kalastajaa ja virkistyskalastus on erittäin suosittua. Kalat kulkevat lahdelle laajoilta alueilta ja tällä laajalla alueella toimii yhteensä 5, 1 luokan kaupallista kalastajaa ja satoja virkistyskalastajia.

Puntalan lahtialue on erittäin tärkeä mateen lisääntymis- ja poikastuotantoalue. Lahdelle vaeltaa mateita tammi /helmikuussa kaukaakin kutemaan, pohja on poikkeuksellisesti juurikin tällä alueella hiekkaa, puroista valuu houkuttelevaa virtausta, pohja on varsin kovaa ja matalaa jollaista made suosii kutiessaan. Rannoilla on kaislikkoa joka toimii mateen poikastulle 2-4 vuotta piilopaikkana ja ruokailupaikkana ennen kuin se aikuisena vaeltaa syvänteisiin lihomaaan lisääntymistään varten, mateet palaavat 0,5-4kg painoisina kutemaan. Lahdialue tuottaa joitain satoja tuhansia ylivuotisia matikan-nölliäisiä vuosittain jotka aikanaan palaavat samaan paikkaan kudulle jos pysyvät hengissä.

Mateen mäti on erittäin herkkää PH muutoksille ja esim. Kyrönjokisuistosta katosi erittäin vahva madekanta tyystin keväisten happamien sulamisvesien vuoksi. Made kärsii liettymisestä/rehevoitymisestä ja voi hylätä tunnetun lisääntymisalueen jos olosuhteet ei enää tyydytä sen vaatimuksia.

Mateen mätijyvät lilluvat pohjanpäällä kevääseen asti kuten muillakin turkakaloilla ja kuoriutuvat kun jäät lähtevät. Loppupalvi/kevät on mateen elämän herkin kohta ja voimakas kevättulvan tuoma sedimentti pilvi voi helposti tuhota kokoikäluokan. Mateen lisääntymisalueita on Pyhäjärvellä erittäin vähän ja alueet ovat hyvin suppeita, monia on ruoppauksilla pilattu eikä niissä made enää kude. Made on alueen kalastajille kylmänveden aikaan erittäin tärkeä kohdekala kuhan rinnalla ja sen kysyntä on viimevuosina lisääntynyt ja hinta kohonnut (viimetalvena se oli pyöreenä 6-8e/kg sis ALV).

Puntalan lahti ja sen lähivedet on alueen paras hauen lisääntymis paikka niinä vuosina kun vesi ylipäättään on niin korkealla että hauki kutee lainkaan, tällöin alueen purot toimivat haukien lastenkamareina.

Alueella on jokunen kuhien käyttämä kutukarikko. Asiat, jotka vaikuttavat kuhan lisääntymiseen/ravinnonottoon, ovat tärkeitä ja huomioitavia koska kuha on tärkein talouskala alueella.

Jäitten lähtiessä alueelle vaeltaa seliltä miljoonia kuoreita kutemaan rantavesiin ja luusuoihin. Kuore on Pyhäjärven avain laji ja miltei kaikki predatoriiviset kalat käyttävät kuoretta ravintonaan. Kuore kutee puhtaille hiekkarannoille.

Nykyisellään alueen metsät siivilöivät sadevedet ja sulamisvedet varsin hyvin, metsät pidättävät kevät vesiä sen aikaa että puroissa ei tapahdu nopeita muutoksia vedenpinnassa kovinkaan usein, samaten pelloilla on määräyksien mukaiset suojavyöhykkeet tai ainakin pitäisi olla. Veden laatu on keväisin ollut paranemaan päin ojien suistoissa ja kalanpoikasia on runsaasti.

Jos maanpinta rikotaan purojen yläjuoksulla ja kiviainesta ruvetaan ottamaan entistäkin suuremmalta alueelta, huuhtoutuu vesistöön valtaisan määrät sedimenttiä. Kukaan ei liene

tietoinen alueella syntyvien sulamis- ja hulevesien PH arvosta eikä sulamis- ja hulevesien sisältämistä muista epäpuhtauksista ja määristä.

Ojatin oli suunnitelmissa laitettu virtaamaan osittain ylämäkeen.

Hyvin todennäköisesti alueelle ei olla tekemässä minkäänlaisia saostusaltaita epäpuhtauksien vähentämiseksi. Vedet on ilmeisesti tarkoitettu ohjata suoraa ojiin jolloin veden laatu romahtaisi, kasvillisuus kuolisi ja tätä myötä kaikki selkärangattomat ja kalanpoikaset kuolisi.

Vaikutus olisi jo kertaalleenkin peruuttamaton eikä hienojakoista sedimenttipatjaa poistaisi järvestä/ojista millään. Hulevesiä syntyisi jatkuvasti kun ilmastomalleissa on mainittu että erityisesti talviaikainen sadanta tulee lisääntymään ilmaston lämmetessä.

Pelkään että tämä olisi madekannalle liikaa ja kala katoaisi lahdelta vallan, kukaan ei tätä kärsijöille korvaisi.

Muutkin lajit kärsisivät erityisesti epäpuhtauksista ja sedimenteistä joita hulevesi kuljettaisi nopeasti ojiin. Mitä kuhanpoikasille tapahtuisi jos alueella ei enää olisikaan jokakeväistä kuoreenpoikas rynnäkköä joka on toiminut niin emokalujen kuin poikastenkin tankkausmahdollisuutena, kuolisivatko poikaset liianheikkoina talvella kun laji muutenkin elää levinneisyysalueen pohjoisreunallaan? Mitä tapahtuu alueen maineelle kalapaikkana jos kaloissa alkaa esiintymään liettymisestä /rehevöitymisestä johtuvia makuvirheitä myös kylmänvedenaikaan ja kalastosta tulisi entistäkin särki /lahnavoittoisempi?

Pyydysten likaantuminen jo nykyiselläänkin haittaa kalastusta eikä sitä kaipaa kukaan lisää.

Pienetkin muutokset vesiekosysteemissä voivat suosia muutosta lajisuhteissa ja sedimentin lisääntyminen lisäksi entisestäänkin runsasta vähempiarvoisten lajien lisääntymistä arvolajien kustannuksella. Tasapainon järkkäminen näkyy sinilevien lisääntymisenä joka rajoittaa virkistyskäyttöä ja osaltaan lisää kalojen makuvirheitä?

PH arvot vaikuttavat kaikkeen vesiluontoon erityisesti pienpoikasiin ja mätiin, miten niihin aiotaan kiinnittää huomiota?

Ollaanko alueelle tekemässä yhtään saostus lampea?

Kuinka suuria sedimenttipäästöt olisivat ja kuinka usein, mitä muita epäpuhtauksia huleveissä on ja paljonko niitä syntyy lisää?

Onko kalakanta kartoitettu ja kuka korvaa ansionmenetykset kun ympäristö vahinkoja sattuu?

Minkälainen vaikutus vedenlaadun heikkenemisellä olisi alueen maanomistajien rantojen arvoon jos vähätkin hiekkarannat muuttuvat kuravelliksi, sinilevät rehottaisivat, kaislikot kuolisivat ja tilalle tulisi lummetta joka viihtyy mutapohjilla mutta ei toimi kaupallistenkalojen lisääntymispaikkana?

Minkälaisilla toimilla ollaan varmistamassa että kalastoon ja muihinkin ei tulisi negatiivisia vaikutuksia?

Kalastajaa ei tippaakaan sitten lohduta mitkään kirjolohien velvoiteistutukset joilla monia ympäristötuhoamisia on yleensä Pirkanmaalla korvailtu jos niilläkään. Alkuperäinen kala-fauna on satojentuhansien arvoinen ja oikein, kohtuullisesti hyödynnettynä se toisi jatkosakin kipeästi kaivattuja tuloja, aterioita ja virkistystä moniin perheisiin kymmeniä vuosia. Kalastajan näkökulmasta parasta olisi jos louhintatoiminnan laajennuslupaa ei myönnettäisi lainkaan. Ympäristövaikutukset olisivat aivan liian suuria ja paikalliset ihmiset ei louhinnasta hyötyisi lainkaan. Paikalliset ihmiset joutuisivat kuitenkin kärsimään toiminnan vaikutuksista kokoikänsä ja velkaa jäisi vielä lapsillekin. Kerran pilattua lahti aluetta ei kyettäisi koskaan palauttamaan ennalleen ilman miljoonien eurojen sijoituksia. Kiinteistöjen arvot alueella laskisi kun kukaan ei halua uida sinilevävellissä eikä vettä voi käyttää muuhunkaan.

Alkuperäisiä kerranmenetettyjä kalakantoja ei kyettäisi koskaan palauttamaan.

Mielipide B. Haluan tuoda omalta osaltani esille turvallisuusuhan, joka liittyy kasvavaan liikennemäärään kapealla ja vaarallisella Pirkkalantiellä.

Kevyenliikenteen väylä on olemassa Lempäälästä Säijän risteykseen ulottuvalla alueella, mutta tien ylittäminen sivuteiltä on vaarallista. Pirkkalantiellä nopeudet ovat korkeat ja näkyvyys usein erittäin huono. Erityisesti vaarassa ovat alakoululaisille, jotka eivät osaa arvioida autojen nopeuksia ja etäisyyksiä.

Erityinen toiveeni on liikenteenjakajan ja suojatien rakentaminen Saarikontien ja Pirkkalantien risteykseen. Kyseisessä risteyksessä näkyvyyttä haittaa Lempäälän suunnalta mutka ja Pirkkalan suunnalta notko.

Mielipide C. Maaseutu asuinympäristönä on valintakysymys. Normaaliin elämään kuuluvat asumisen ja rakentamisen äänet.

Tämä kivenmurskaustyömaan meteli, kolke ja jyske ovat erittäin stressaavia ja tuottavat päinvastaisen tunteen, mitä kotipihalla ja luonnossa liikkuvalla ihmiselle rauha merkitsee.

Kantani lupaan on kielteinen, mutta jos lupa myönnetään, tulee murskausta ja jauhatusta sallia vain talvikauden aikana, marraskuun ja maaliskuun välillä.

Mielipide D. Mikäli lupa myönnetään, tulee murskaus- ja rikotustyö ehdottomasti sallia vain talvikauden aikana; marras - maaliskuussa.

Luvanmyöntäjän vastuulla on toiminta-aikojen seuraaminen.

Mielipide E. Suunniteltu rakennusjätteen muualta kuljettaminen ja murskaustoiminta tulee jättää myönteisten lupapäätösten ulkopuolelle. Paitsi että kierrätysmateriaalin murskauksesta seuraa happamoittavaa ja ärsyttävää pölyä asukkaiden ja lähiluonnon haitaksi, ei täysin sopimaton, kapea läpiajotiestä riitä edes Pitkäkallion murskaustoiminnan turvalliseen liikennöintiin. Tampereen rakennusjätteen murskaus ja kierrätys tulee hoitaa muualla paikassa, jossa jo on huomioitu riittävät turvallisuusnäkökohdat liikenteellisesti. Esimerkiksi Tampereen pohjoispuolella voi olla sopivampaa aluetta.

Samanaikaisesti tulee ELY-keskuksen ja Lempäälän kunnan ryhtyä poistamaan (raskaan kuljetus)liikenteen aiheuttamaa haittaa ja vaaraa ainakin seuraavilla tieosuuksilla: Pirkkalantie (tie 3003) välillä Vanhan Rantatien liittymä – Säijän koulu ja Pirkkalantien-Aimalantien-Saarikontien risteyskohta lähiympäristöineen.

Kohta 1 kaipaa mahdollisimman nopeasti kevyenliikenteen väylän jatkamista vähintäänkin ala-asteelle saakka, mieluiten siitä eteenpäinkin. Erittäinvaarallinen koulutie.

Kohta 2 tulee saattaa vihdoin liikenneturvalliseksi, joko keskisaareke plus suojatie plus nopeusrajoitus toteuttamalla kuten alkuperäisissä kevyenliikenteenväylän piirustuksissa ai-
van oikein olikin merkitty, tai jollakin muulla lasten ja muidenkin jalan, pyörällä tms. Pirkkalantietä ylittävien turvallisuutta oleellisesti parantavalla järjestelyllä.

Jo nykyisellään läpiajoliikenne on kovaa, ylinopeus mutkan takaa Saarikontien liittymää lähestyttäessä yleinen tilanne, puut kasvavat ja pimittävät näkyvyyttä joka suunnasta joka suuntaan jne. Kääntyvää liikennettä neljään suuntaan on runsaasti.

Emme halua tilanteen ajautuvan kuolonkolareihin ennen kuin jotakin oleellista nytkähtää eteenpäin teidän, ELY-keskuksen nimeämien viranhaltijoiden vastualueilla.

Mielipide F. Haluan tuoda lasteni osalta esille turvallisuusuhan, joka liittyy kasvavaan liikennemäärään kapealla ja vaarallisella Pirkkalantiellä.

Kevyenliikenteen väylä on olemassa Lempäälästä Säijän risteykseen ulottuvalla alueella, mutta Pirkkalantien ylittäminen sivuteiltä on vaarallista. Pirkkalantiellä nopeudet ovat korkeat ja näkyvyys usein erittäin huono. Erityisesti vaarassa ovat alakoululaiset, jotka eivät osaa arvioida autojen nopeuksia ja etäisyyksiä.

Erityinen vaatimukseni on liikenteenjakajan ja suojatien rakentaminen Saarikontien ja Pirkkalantien risteykseen. Kyseisessä risteyksessä näkyvyyttä haittaa Lempäälän suunnalta mutka ja Pirkkalan suunnalta notko. Pelkästään tämän kuluvan vuoden aikana Saarikontielle muuttaa kahdeksan uutta alle kouluikäistä lasta, jotka tulevat ylittämään Pirkkalantien koulumatkallaan.

Lisäksi esitän murskaamon melua aiheuttavien työvaiheiden rajoittamista siten, että murskaaminen, poraaminen, rikotus ja räjäytykset sekä kuormaus ja kuljetukset on tehtävä arkipäivisin Valtioneuvoston asetuksen (Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelu) 8 §:n mukaisesti.

Mielipide G. Selostuksessa ei arvioida mitenkään arseeni-alueella tapahtuvan betonin murskauksen vaikutuksia ympäristöön.

Asrocks-hankkeen raportissa todetaan, että arseenin liukoisuus lisääntyy maan pH-arvon ollessa erityisen korkea tai matala. Betonin PH on 10-14 betonilaadusta riippuen . Asrocks-hankkeen raportissa todetaan suoraan, että betonimurskeet, tuhkat ja kalkki voivat paikallisesti nostaa maan pH-arvoa niin, että arseenin liukoisuus kasvaa.

Arviointiselostuksessa todetaan, että betonin murskaus tehdään samoilla koneilla kuin kiviaineksen murskaus, ilmeisesti myös osittain samoilla alueilla.

Betonin murskauksesta tulee saman lailla pölyä kuin kiven murskauksesta.

Miten estetään voimakkaasti emäksisen betonipölyn sekoittuminen arseenipitoiseen kiviainekseen?

Miten estetään arseenipitoisen kivipölyn kulkeutuminen betonimurske kasoihin?

Miten eristetään betonimurske kasat niin, että ne ja niiden läpi virtaava sadevesi eivät nosta maan pH-arvoa siten, että arseeni liukoisuus kasvaa?

Mielestämme arseenipitoisen kiviaineksen murskausasema ei ole oikea paikka betonituotteiden kierrätykseen ja käsittelyyn. Se on suuri ympäristöriski, kun ottaa huomioon arseenin myrkyllisyyden ja kuinka kauan betonia aiotaan murskata.